

підприємств, а це, в свою чергу, потребує оновлення цього документу.

Висновки. В зернопереробній галузі до 1 січня 2011 р. існували документи, які регламентували процедури планування та калькулювання собівартості продукції цих підприємств, однак, вільний доступ до цих документів був здебільшого у дочірніх підприємств ДАК «Хліб України» та у підприємств Держкомрезерву. Для приватних підприємств ці документи були майже недоступні, оскільки вони розроблялися на замовлення ДАК «Хліб України», тому на безоплатній основі методичні рекомендації та інструкції могли передаватися лише державним підприємствам, для інших підприємств вартість такої документації була досить високою. Впровадження з 1 січня 2011 р. в дію оновленого податкового законодавства потребує врахування певних змін і в обчисленні витрат.

Таким чином, виникає потреба в оновленні методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції зернопереробних підприємств, які б зменшили проблеми, що є на даний момент в практиці калькулювання та

планування витрат на зернопереробних підприємствах, надали б пропозиції щодо можливості використання найбільш ефективних для даної галузі методів калькулювання та планування, регламентували послідовність планування за цими методами, зменшили б суб'єктивність визначення собівартості, уніфікували б структуру собівартості та враховували б вимоги впровадженого Податкового кодексу України. Крім того, доцільно схвалити даний документ на рівні Міністерства аграрної політики України та запровадити його на усіх підприємств, які працюють в даній галузі.

Розробка потрібних методичних рекомендацій пов'язана з вирішенням наступних проблем.

1. Визначення структури калькуляції виробничої і повної собівартості продукції.
2. Визначення методу калькулювання собівартості продукції.
3. Вибір методу розрахунку планових показників витрат за статтями.
4. Вибір бази для розподілу непрямих витрат.
5. Вибір методу для визначення змінної частини непрямих витрат.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
2. Тимофеева Л. Тенденції оновленого податкового кодексу / Л. Тимофеева, Г. Тиравська // Податкове планування. – 2010. – № 11. – С. 23–26.
3. Методические рекомендации по формированию себестоимости продукции (работ, услуг) в промышленности – Утвержд. приказом Гос. Комитета промышленной политики Украины от 2.02.2001 г. № 47.
4. Бухгалтерський фінансовий та внутрішньогосподарський облік в галузях системи переробної промисловості АПК (на основі національних стандартів) / Під ред. Сопка В. В. та Бойка О. В. - К. : «Фенікс», 2001. – 486 с.
5. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції підприємств борошномельно-круп'яної та комбікормової промисловості. – Одеса : „Аспект”, 2004 – 120 с.

УДК 631.115:004

ОВСЯННИКОВА Н.М., аспірант
Одеський державний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ І РУХУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТОКІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянуто особливості формування і руху інформаційних потоків та виявлено, який вплив вони здійснюють на діяльність аграрних підприємств.

Ключові слова: інформаційні потоки, прийняття управлінських рішень, рівні управління.

The article have been examined the particularities of information flows formation and movement and founded the influence what they exercise on the activities of agricultural enterprises.

Keywords: information flow, managerial decision-making, level of management

Вступ. За останні роки потоки інформації зросли настільки, що переросли в інформаційний бум. З розвитком науково-технічного прогресу інформацію розглядають як чинник управління, вона стає необхідною на всіх етапах управлінської

діяльності. За допомогою інформації координується діяльність суб'єктів управління, здійснюється вплив на формування управлінських рішень, а також контроль за їх реалізацією.

Виробничі операції в сільському господарстві виникають в результаті взаємодії матеріальних та інформаційних потоків. При цьому матеріальний потік пов'язаний з фізичною дією працівника підприємства, а інформаційний потік є процесом інтелектуальної діяльності. Спочатку працівником генерується ідея про виготовлення чи впровадження якогось продукту, координується діяльність для досягнення поставленої мети, а потім, враховуючи всі можливі і доступні варіанти, виконується завдання, тобто виготовляються предмети, які є кінцевим пунктом руху матеріальних потоків на підприємстві.

Постановка завдання. Економічні або управлінські процеси не можуть відбуватися в ізоляції від інформаційних потоків, адже вони допомагають управляти матеріальними потоками сільськогосподарських підприємств та організацій. Саме тому, виробникам сільськогосподарської продукції необхідно володіти інформацією про обсяги виробництва, реалізації продукції, ціни, кон'юнктуру на ринку та багато інших умов. Дослідження цих проблем висвітлено в працях А. Аганбегяна, В. Амбросова, А. Афанасьєва, В. Більського, О. Бугуцького, М. Вітковського, П. Гайдуцького, М. Дем'яненка, Й. Завадського, Ю. Коваленка, О. Крисального, М. Кропивка, В. Курносенка та інших. Разом з тим, у сучасній економічній літературі України ці питання залишаються недостатньо розкритими.

Метою статті є висвітлення особливостей формування і руху потоків інформації між рівнями управління та їх вплив на ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств.

Результати. Дослідження показали, що більшість сільськогосподарських підприємств мають однакові види, методи, та засоби обробки та розповсюдження інформації, які є трудомісткими та займають більше половини корисного робочого часу робітників. В аграрних підприємствах використовують нормативну, планову, облікову та директивну інформацію. Значну частину з загальної кількості займає облікова інформація, до якої входять бухгалтерські, статистичні та оперативні дані. Ці показники отримують при обробці великої кількості первинних даних і використовують при аналізі та контролі руху виконання плану. Статистичну інформацію отримують при здійсненні спостережень, дослідів, або групуванні найбільш вагомих ознак із загальної кількості явищ [3, с. 582]. Друге та третє місце займає планова та аналітична інформація. Відмітимо також, що кожний показник, який відноситься до цих видів інформації, не тільки пов'язаний, але й взаємодоповнює один одного. Однак кінцевим результатом вважають директивну інформацію, яка в сільськогосподарських підприємствах складає незначну частку, однак вона є найбільш результативною, від якої залежить ефективність діяльності всього підприємства. Підґрунтям директивної, або управлінської інформації є аналітична інформація, дані якої містять і планову і облікову інформацію в обробленому вигляді. Вона є кінцевим результатом порівняння досягнутого рівня виробництва з плановими прогностичними величинами. Нормативно-довідкова інформація вміщує у собі

майже усі види економічної інформації, діє як допоміжний важіль в зборі, обробці, перетворенні та передачі великої кількості інформації.

Нині існуюча система розповсюдження інформації всередині підприємства та впровадження інформаційних технологій не відповідає новим ринковим відносинам, що викликано недостатнім забезпеченням сільськогосподарської галузі сучасною комп'ютерною технікою. Проте, кількість потужних комп'ютерів, які використовуються в діяльності сільськогосподарських підприємств починає поступово збільшуватись. Морально застаріле обладнання замінюється більш сучасним, потужним та швидким. Це дає нам зрозуміти, що сільськогосподарське виробництво не є виключенням, і в ньому, як і в будь-якій виробничій діяльності зростає роль інформаційних потоків і засобів їх опрацювання.

Це підтверджує закон діалектики - неминучий перехід кількісного зростання в якісне. Якщо в інших виробничих галузях вже давно використовується спеціалізоване програмне забезпечення, яке здійснює управління виробничим процесом, то в аграрній галузі інформаційні потоки обробляються практично вручну. А засоби апарату управління, які мали б прискорити цей процес, використовуються як допоміжні, а не на повну потужність. Це потрібно кардинально змінити, впроваджуючи сучасні засоби збору, обробки, передачі і зберігання інформації у всіх виробничих підрозділах господарств. Для цього необхідно науково дослідити шляхи, методи, особливості руху інформації від її зародження на початковій стадії до прийняття управлінського рішення, з обов'язковим урахуванням зворотних зв'язків. Завданням дослідження інформаційних потоків на підприємстві є визначення ступеня повноти використання інформації і розробка заходів щодо скорочення кількості даних, які надходять в об'єкт управління від вищого рівня управління, нижчих рівнів і, які виникають безпосередньо в об'єкті (рис. 1). Ці дії здійснюють працівники різних ланок структурних підрозділів, на які вони витрачають майже 65% робочого часу. Крім того, в операціях беруть участь й інші сільськогосподарські працівники та керівники структурних підрозділів (економісти, агрономи, зоотехніки, ветеринари, інженери та інші). На цю роботу витрачається майже 15% робочого часу.

Згідно зі структурою, внутрішня інформація виникає при здійсненні виробничо-господарських операцій. Первинна інформація проходить всі стадії процесу управління на нижчому рівні управління, оскільки більшість її вимагає оперативного реагування на зміни різних факторів [2, с. 28-35].

Отже, на нижчому рівні управління здійснюється такий комплекс завдань, як опрацювання необхідної інформації, після чого керівники нижчих рівнів передають оброблені дані та результати керівникам середнього рівня. Керівники нижчої ланки передають внутрішню інформацію на рівень виробництва, які в свою чергу виконують директивні вказівки, накази, розпорядження. Середньому рівню управління надається можливість обробляти та агрегувати інформацію, яка надходить та передати її

вищому рівню управління. Також можна відмітити, що обсяг і структура інформації для кожного рівня управління має відповідати змісту функціональних ланок управління.

При проходженні всіх стадій або рівнів управління, відділки або структурні підрозділи

вибирають з загального обсягу інформації лише ту, яка знадобиться в їх сфері діяльності, в результаті чого обсяг внутрішньої інформації поступово зменшується, проте ступінь її концентрації зростає.

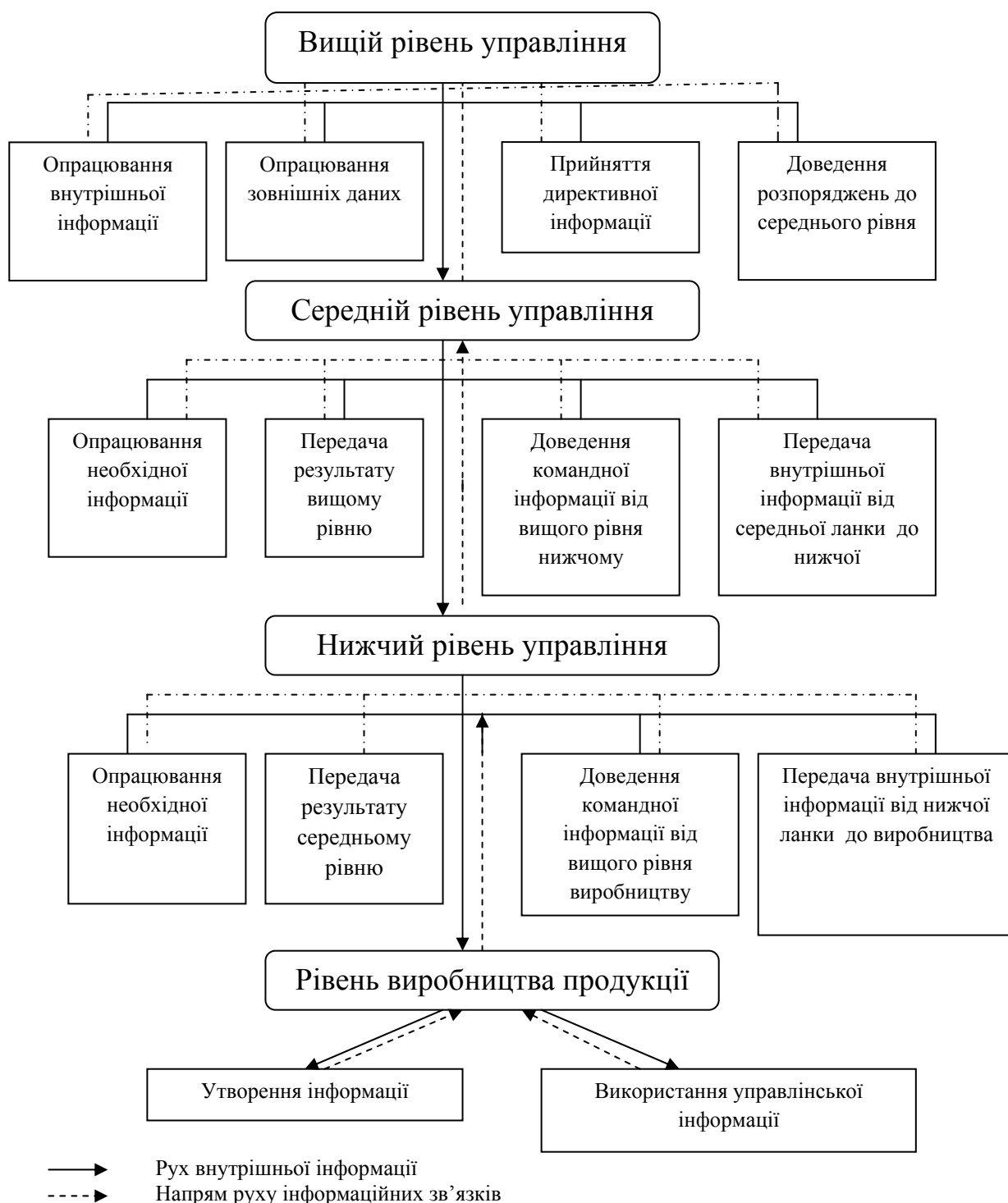

Рис. 1. Структура внутрішніх інформаційних потоків у системі управління агроформувань

При аналізі формування потоків інформації в аграрних підприємствах визначають:

- особливості діючої системи управління;
- стиль та методи роботи управлінського апарату;

- недоліки в організації управління;
- загальний обсяг інформації, яку збирають і переробляють;
- забезпеченість управлінських працівників необхідною інформацією;

- потребу у технічних засобах збирання, переробки і передачі інформації тощо.

Також для вивчення інформаційних потоків описують інформаційні характеристики аналітичних завдань, відділів і служб підприємств, визначають кількість завдань, розв'язання яких пов'язано з використанням різних типів обчислювальної техніки.

Вивчення матеріалів сільськогосподарських підприємств показує, що недоліки в організації потоків інформації на підприємстві найчастіше пов'язані з невдалим або не досить чітким розподілом функціональних обов'язків між працівниками апарату управління, з надмірним або слабким контролем, з надходженням інформації тим працівникам, яким вона не потрібна, тощо. У господарстві потоки інформації формуються здебільшого залежно від вимог обліку. В результаті цього інформація мало задовольняє потреби оперативного управління [1, с. 28].

Складною проблемою раціональної організації управління є збір, обробка і передача інформації. Успішне розв'язання її пов'язане з попереднім з'ясуванням таких питань: а) яка інформація про хід роботи має надходити з відділку, бригади, від окремих виконавців; б) хто повинен давати цю інформацію і за допомогою яких засобів; в) кому і яку інформацію слід давати і в якому вигляді; г) як забезпечити надійність інформації, її вірогідність, як організувати її перевірку, якщо це потрібно; д) які завдання повинні передаватися виробничим підроз-

ділам і які строки доведення їх до виконавців [3, с. 117].

Висновки. Підводячи підсумок, можна обґрунтовано стверджувати, що доцільно виокремити особливості формування та руху інформаційних потоків для визначення їх впливу на діяльність агроформувань для подальшого визначення та усунення помилок та недоліків існуючої системи. Звичайно, перед керуючим органом ставляться важливі та відповідальні задачі одержання інформації, її обробки, а також генерування і передачі нової похідної інформації у виді керуючих впливів. Ці впливи мають здійснюватися в оперативному і стратегічному аспектах і ґрунтуватися на первинних даних, від вірогідності і повноти яких багато в чому залежить успішне рішення багатьох задач управління. Будь-які прийняті рішення вимагають обробки великих масивів інформації; компетентність керівника залежить не стільки від минулого досвіду, скільки від володіння достатньою кількістю інформації про швидко мінливу ситуацію й уміння нею скористатися. Усвідомлення сутності інформаційного забезпечення потреб кожного рівня управління дасть змогу упорядкувати інформаційні потоки в організації і зробити більш доступним та менш витратним процес управління в аграрних формуваннях. Це все необхідно знати і розуміти майбутнім керівникам, адже саме від цього залежить не тільки доля конкретної особистості чи підприємства, але і доля України в цілому, її роль на міжнародній арені.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Павлик В. П. Управління сільськогосподарським підприємством у ринкових умовах / В. П. Павлик // Економіка АПК, 2009. - №1. - С. 28-35.
2. Попелнуха К. М. Особливості інформаційного забезпечення управління агропромисловим виробництвом у сучасних умовах / К. М. Попелнуха // Збірник. Наукових Праць УДАУ. - Умань. - 2005. - Вип. 59. - С. 582-587.
3. Коваленко О. В. Роль інформаційних ресурсів в економічному аналізі процесів і технологій у виробничих системах сільських територій / О. В. Коваленко // Актуальні проблеми економіки. - 2007. - № 10 (76). - С. 117 - 125.

УДК 338.515 : 663.25

БАСЮРКІНА Н.Й., канд. екон. наук, доцент, ГОЛУБЄВА О.Ю., магістр
Одеська національна академія харчових технологій

АНАЛІЗ І ОЦІНКА ЗОВНІШНІХ І ВНУТРІШНІХ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ У ВИНОРІБНІЙ ГАЛУЗІ

У статті розглядаються чинники, які впливають на формування прибутку на підприємстві. Проаналізовано стан виноробних підприємств і виділено проблеми галузі.

Ключові слова: прибуток, аналіз чинників, виноробна галузь.

The article considers the factors influencing on the profit formation at the enterprise. The state of vine making enterprises is analyzed and certainly problems of industry are appropriated.

Keywords: profit, analysis of factors, wine industry.

Вступ. Виноробство – одна із стратегічних галузей АПК України, яка історично забезпечувала досить значні надходження до державного бюджету.

Проблеми підвищення прибутку завжди були актуальними, але в умовах трансформації економіки України змінилися зовнішні і внутрішні чинники